

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“ XVIII. évfolyamára.

Alkotmányos életünk erős küzdelemre van utalva s e küzdelemben súlyos próbára van téve a törvényisztelet, a jogérvet, a nemzeti hagyományok követése s a magyar nemzet igaz szeretete is. Nem szabad engednünk, hogy e küzdelem fektelen párt harcokká süllyedjen, melyet egyes vezérek különleges családi zászlói alatt vívnak meg az elvakult pártfelek. Minket az emberiség magasabb eszméi, az igazi hazaszeretet, Magyarország nagy jövőjében való hit kell hogy vezessenek. Mi híven ragaszkodunk hazánk alaptörvényeihez, az alkotmányossághoz, s híven ápoljuk azt az erős hazafias jogérvet, mely felvilágosultsága és szabadelvűsége folytán diadalmas tudott a balszerencse gyászmelegkő csapásain is.

E küzdelemes időben összetartásra hívunk fel minden derék hazafit. Nyíltan és őszintén mondjunk véleményt a fölött, ami káros lehet hazánk jobb jövőjére, és csak oly törekvéseket pártoljunk, melyeknek alapja a törvény, az igazság s a valódi szabadelvűség. Tegyük meg hatáskörünkben mindent, mi e nehéz körülmények között alkalmas lehet arra, hogy a szabad vélemény nyilvánítása mellett távol tartja a szenvedélyek pusztító harcát s annak véres következményeit.

Bizonyára egy vidéki lapnak kised a köre s kicsiny lehet hatásának ereje. De mi büszkék lehetünk arra, hogy kitartó, becsületos munkával sikerre tudunk felmutatni a multban s feladatunkat: összetartani hazafias érzelmű társadalmunkat, híven szolgáltuk. Ez lesz törekvésünk jövőben is, s a „Közérdek“ e törekvésének pártolására kérjük fel bizalommal t. olvasóinkat.

Nagy-Enyed, 1898. december havában.

A „Közérdek“ szerkesztősége:

Dr. Magyar Károly.

Török Bertalan.

Főmunkatárs:

Dr. Ebergényi Sándor.

A „Közérdek“ előfizetési árai:

Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „

Az előfizetési pénzek a „Közérdek“ kiadóhivatalába küldendők.

Ex lex.

Az 1848-ik évi alkotmányunk dicsőségteljes megalkotásának ötvenedik évében a szélső ellenzék egy furfangos tagjának bolondos ötlete megindította a parlamenti zavarok folyamatának áradatát. Midőn az első cseppek szivárogni kezdtek, senkinek sem ötlött eszébe feltenni a kérdést: hova vezet ez? Gonyóldotak felette s közvélemény boszankodással tekintett az okvetetlenkedő hazafiakra, kik már-már hajlandók lettek volna végkimerülésükben áldozatul esni népszertelen küzdelemüknek. De hát a sorsnak vannak rossz szeszélyei is s onnan rángatott elő segítséget a kétségbeeső turbelenseknek, ahonnan várni eszébe se jutott senkinek. Egyszer csak előtöppan az ugynevezett Hentzi-szobor szerencsétlen története, telve szenvedélyvel, s az ellenzék zűrzavaros kiabálások hangáradatában könnyen felreérthető sértésekre eselen visszavágó megtorlásokkal, parlamenti botrányokkal, rendőri beavatkozással és egy mindig zavart okozó szenvedélyes honatya mentelmi ügyének hatalmas hólyaggá lett felhevülésével. Az ellenzék terrorizált, visszaélve a házszabályokkal és leordítva mindenkit, aki nem inye szerint viselkedett, különösen a kormányelnököt, a minisztérium egyes tagjait s a szabadelvűpárt szóvivőit. A zavar nőttön nőtt, végül mindinkább bizonyosnak látszott, hogy az év vége el fog közeledni anélkül, hogy az ideműny meg legyen szavazva, s már pedig a mi alkotmányunknak is egyik alapelve képezi az a tétel, hogy a törvényhozás felhatalmazása nélkül a kormány az állam pénzügyeit nem kezelheti, adót nem szedhet, fizetéseket nem eszközölhet.

Mi legyen itt a kibontakozás? Az ellenzék azt követeli, hogy a kormányelnök mondjon le. A többség, mely jelenleg a parlamenti tagok számának közel három negyedét képezi, hivatkozik arra, hogy a legrosszabb praecedens képezné, hogy a kormány akkor mondjon le, amikor egyaránt bírja a korona és a parlament többségének bizalmát, és az ország közvéleményének olyan a hangulata, mely nem kedvező a végcéljaiban és alapelveiben annyira különböző három ellenzék párt eszme-áramlataira. Vajjon helyén volna-e tétovázni és tétlenül nézni a bekövetkező jövőt, anélkül, hogy a törvényhozás elé bizonyos módozat, tervezet terjesztessék, valami ut mutattassék a súlyosbodó baj veszedelmes következményeinek legalább részben való elhárítására? Tisza Kálmán, a politika egyik legkiválóbb mestere, bizonyára nem barátja az ex lex állapotnak, de ha már meg kell lenni, ha

más kibontakozást nem lehetne találni, tehát csak feltehetően, amint jelzi is, úgy találta jónak, hogy a felelősséget első sorban viselő többség, még pedig nem egy relativ, hanem a parlament tagjai számának is többsége jelentse ki, miszerint az „ex lex“, az állami szükség-jog igénybe vételére a parlament többsége hatalmazza fel a kormányt, nehogy esetleg valamikor szinten egy ilyen eset állván be, az akkori kormány az „ex lex“ állapotot ilyes felhatalmazás nélkül, sőt ilyes vegszükség nélkül állíthassa elő.

Bizonyára súlyos a kérdés, nehé a felelősség. Alkotmányos életünkben még erre nem volt eset s az alkotmányos jogok védőinek soha sem volt alkalma ily kérdéssel foglalkozni. Ugy véljük, hogy ez a törvényjavaslat szokatlanságánál fogva is újabb és erősebb küzdelmekre fog okot szolgáltatni s a kérdés megoldása első sorban az ellenzékétől függ az által, ha az indennit megzavazása elé obstrukciójának folytatása által tovább gátokat nem támaszt. Az igaz hazafiság és alkotmányos érzés ezt parancsolja, hiszen pl. a kiegyezés kérdésénél s más törvényjavaslatoknál ugy is elég alkalma lehet agyonbeszéléssel tölteni el a drága időt.

Mi feltétlenül azt ohajtjuk, hogy Tisza Kálmán törvényjavaslata tárgyalanná váljék.

A politikai helyzethez.

Tisza Kálmán a szabadelvűpárt keddi ülésén a következő javaslatot terjesztette a párt értekezleté elé: Törvényjavaslat a kormánynak adandó felhatalmazásról.

1. §. Felhatalmaztatik a kormány, hogy arra az esetre, ha az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslat 1898. évi december 31-éig törvénynyé nem válnék, az államháztartás ügyében szükséges teendőket az ebben megállapított határok közt intézze.

Felhatalmaztatik továbbá a kormány, hogy arra az esetre, ha a magyar-osztrák monarchia két államának kormányai által megállapított kiegyezési javaslatok ugyancsak ez évi december végéig törvényhozási elintéztést nem nyernének, az azokban tárgyalt ügyekre nézve a teljes viszonzóság biztosítása esetében a mostani állapotot fentartsa.

2. §. E törvény érvénye 1899. évi december 31-éig tart, de előbb is megszűnik az államháztartással kapcsolatos ügyekre nézve, amint az 1899. év négy első

TÁRCZA.

A taliánok.

Elek bácsi nagy becsben volt
 Valamikor . . . régen . . .
 Elek bácsi rá is szolgált
 Mindenféle képen.

Szép leányok, szép menyecskék
 De epedtek érte!
 Szóval már őt mindenféle
 Nagy tisztesség érte.

Hanem, mondom, régen volt ez,
 Szörnyűséges régen . . .
 Haj, azóta sok holdjárás
 Volt ám fönn az égen.

Történt pedig akkorában,
 Háboruk zajába,
 Elek bácsit messze vitték
 Taliánországba.

Taliánok országában
 Hogy hadakozának,

Hát elvitték Elek bácsit
 Bakancsos bakának.

Hej, hogy adták ott a halált
 Kölesünbe, cserébe!
 Ó neki is nyomban puskát
 Nyomtak a kezébe

Puska, amely ló is hozzá —
 Kutya dolog biz a!
 S Elek bácsi az örömtől
 Épen meg nem hiza.

Eleget is esküdözött
 Így-ugy, mennyre-égre:
 Bizony Isten nem haragszik
 Ó az ellenségére.

Hanem hát hogy mérges ember
 Volt a kapitánya,
 Ó kelmének löni kellett
 Biz' a taliánra.

Igaz, hogy ha czélba vette
 Oszt' az ellenséget,
 Elek bácsi fájdalomában
 Mindig hátra nézett.

Telt az idő, mult az idő,
 Telet számlálának,
 Elek bácsit visszaadták
 Most a falujának.

Hanem mire Elek bácsi
 Hazajött, hiába —
 Beleesett rögvest holmi
 Nagy búskomorságra.

Ha az utcán tél-tul fordult,
 Örökké azt sirta:
 Hany taliánt, jó taliánt
 Küldött ő a sirba.

És azóta nincs is nyugta
 Se éjjel, se nappal —
 Üldözik a taliánok
 Sápadt, véres arczezal.

S rossz gyermekek meg-megkérdik,
 Menvén iskolába:
 — Mikor megyen Elek bácsi
 Taliánországba?

Pakóts József.

hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvény megalkottatott; a többi ügyekre nézve pedig akkor, amikor azokat illetőleg a törvényhozás másképpen intézkedett. A törvény végrehajtásával a kormány bizatik meg.

Indokolás.

Daczára annak, hogy első sorban a kormány és azután a szabadelvű párt részéről is minden megtörtént az indemnyit kellő időben való létrejöttének érdekében, ép úgy, mint az ugynevezett kiegyezési javaslatok letárgyalása: mégis a képviselőház kisebbsége részéről követett eljárás következtében, ha kivált ez tovább is így tart, alig remélhető, hogy csak az indemnyijavaslat is még ez évben törvénynyé váljék, a többi említett javaslatokra nézve pedig ez már teljesen kizártnak tekinthető.

Ha ebben a helyzetben érkezünk el az 1899. évhez, bárki legyen is akkor kormányon, kényszerítve lesz saját felelősségére a későbbi felmentés reményében megtenni mindazt, ami okvetlenül szükséges arra, hogy az ország összes ügyei meg ne zavartassanak, érdekei helyrehozhatatlan kárt ne szenvedjenek.

Bizunk a jelen kormányban, hogy ezt, ha kell, meg fogja tenni — bármennyire érezze is az ezzel járó felelősség súlyos voltát — mert az országot anarchiába süllyedni nem engedheti.

Erre a kötelességre rámutatva, hangsúlyozni kell hazafiúi komoly aggodalmunkat a felett, vajjon ezzel a „Salus rei publicae suprema lex esto“ helyesen értelmezett alapelveinek alkalmazásából folyó kötelesség teljesítéssel nem alkottatik-e oly precedens, amelyre azután az elv tágabb magyarázata mellett hivatkozhatnak majdan más viszonyok között, más kormányok, a haza érdeke s az alkotmányos szabadság komoly veszélyeztetésével.

Fájdalom, ezt a veszélyt elhárítani, szemben a kisebbség eljárásával, nincs hatalmunkban.

A törvényjavaslat beterjesztésének egyik célja felhívni a képviselőház minden tagjának a figyelmét arra a veszélyre. Talán elérjük az által, hogy legalább az indemnyijavaslat kellő időre törvénynyé váljék. Másrészt e törvényjavaslat által gátat vetni kívánunk annak, hogy előreláthatólag bekövetkező praecedenssé ne válhassék. Mert a javaslat benyújtása után ezt csak oly kormány és oly viszonyok közt használhatja fel, amelyik arra is hivatkozhatik, hogy a képviselőház kétségbe nem vonható számszerű többsége előzetesen nyilvánította és törvényjavaslat benyújtásával dokumentálta az egyetértés és szolidaritást abban, hogy e rendkívüli eljárás az ország és a nemzet érdekében az adott viszonyok között, mint ideiglenes és kielégítő, feltétlenül szükség volt.

Kelt Budapesten, 1898. december hóban.

Országgyűlés.

Amit múlt számunkban mint szállongó hírt jeleztünk, tényleg megtörtént: Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke és Láng Lajos alelnök viselt tisztségéről lemondtak. Láng Lajos alelnök a képviselőház szerdai ülésében jelentette be a házelnök lemondását. Hogy milyen országos tekintély, minő hatalmas oszlopa alkotmányunknak Szilágyi, beigazolást nyert a lemondásnak képviselőházi tárgyalásán. A szabadelvűpárt Bánffy Dezső miniszterelnök és Hegedűs Sándor, a nemzeti párt Apponyi Albert gróf, a függetlenségi párt Kossuth Ferencz és a néppárt Molnár apát utján adtak pártjuk nevében a tavozás felett sajnálkozásuknak kifejezést és egyhangu határozattal mondta ki a ház ez ülésén, miszerint Szilágyit lemondásának visszavonására kéri fel, a nyelendő válasz tárgyalására pedig a pénteki ülést tűzte ki.

Sajnos azonban, még a képviselőház egyhangu határozata sem bírta reá Szilágyit, hogy feltett szándékáról lemondjon. Láng Lajos alelnök, ki a háznak még pénteki ülésén is elnökölt és mindaddig, míg az új házelnök megválasztva nem lesz, az elnöki tisztet teljesíti, felolvastatta Szilágyi levelét, melyben ez ragaszkodik lemondásához.

A Ház Láng elnök javaslatára mély sajnálattal veszi tudomásul a lemondást; egyben elhatározta, miszerint a szombati ülésen fogja az elnökválasztás idejét meghatározni.

Magáról a politikai helyzetről más helyen szólunk; lap zártakor Budapesten időző főszervezőtől még a következő sürgönyi értesítést kaptuk:

Budapest, szombat d. u. 1 óra.

Láng múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után kijelentette lemondását és az ülést felfüggesztette, mivel nagy meglepetést keltett. Gyűlést újra megnyitva, lemondását irásban is beadta. Bánffy miniszterelnök szólásra állván fel, mivel gyöngé hangon kezdett beszélni, több szélbéli képviselő, kü-

lönösen Kubik Béla, oly módon közlekedett hozzá, hogy sokan azt vélték, inzultálni akarja a miniszterelnököt; irtózatossá zaj keletkezett, Bánffy körül csoportosultak védőleg a kormánypartiak, míg társai Kubikot helyére vitték, ki kijelentette, hogy csak hallgatni akarta Bánffy; erre felolvasták a királyi leiratot, mely a képviselőház ülését 17-éig elnapolja; zúgó éljenzés között újabb látma tört ki jegyzőkönyve hitelesítésekor, de Láng gyorsan bezárta az ülést.

Vegyes hírek.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk mai száma közli előfizetési felhívásunkat. Midőn e helyen is felhívjuk arra t. olvasóink figyelmét és kérjük jövőre is szíves pártfogásukat, kötelességünknek ismerjük ezáltal is kijelenteni, miszerint jövőben is első és főkötelességünk leand az elvállalt feladatnak hiven megfelelni. Munkatársaink a régi és ezek száma a folyó évben is még szaporodott, mert mindig egyik kiváló gondoskodásukat képezte, hogy lapunk minden egyes rovata szakképzett írók által láttassék el. Rendes dolgozó-társaink: dr. Ebergényi Sándor, Lázár István, Horváth Miklós, dr. Farnos Árpád, dr. Farnos Dezső, Székelyhidyi Viktor, Pakots József, Szabó Gyula, Sallak Róza, Balogh Ferencz és Székelyhidyi Ödön. Időközönként Albert Iván, dr. Bikfalvy Károly, Gáspár János, dr. Nagy Károly, Szilágyi Farkas, dr. Varró László, dr. Winkler Albert, dr. Werner Gyula kiváló tollalól nyertünk közleményeket. Tudósítónk — mint eddig is — mindig a leglelkismeretesebben és leghívebben fognak értesíteni mindazokról, mik a vármegye területén történnek és olvasóinkat érdeklik. A kiváló hírlapiró Lichtenstein József szerkesztésében Budapestre megjelenő „Pester Correspondenz“ című könyvomatoss lappal fennálló viszonyunk pedig lehetségessé teszi nekünk, hogy az összes vidéki lapokat megelőzve a fontosabb politikai mozzanatokkal azonnal közölhessük. Egyik szerkesztőnk országgyűlési képviselő is lévén, a legérdekesebb budapesti híreket távirat útján fogja közölni lapunkkal. Magunk részéről tehát mindent megteendünk, hogy t. olvasóink igényeit kielégítsük, de viszont fáradozásainkat csak úgy koronázzandja siker, ha ebben olvasóközönségünk kellő mérvbeni pártolását megszerezhetjük, miért is utolag is tisztelettel kérjük az előfizetések megújítását.

— **Helyreigazítás.** Előző számunkban közöltük azon egyének neveit, kik Ó Felsége jubileuma alkalmával vármegyénkben legfelsőbb kitüntetésben részesültek. Elnézésből kimaradt ezek közül egy érdemes férfi, lovag Csaykowski Jenő m. kir. honvéd százados a 21. honvéd gyalogezred kötelekében, évek hosszú sora óta beosztva az ezred nagyenyedi zászlóaljához, ki a legfelsőbb meglegedés kifejezésével lett kitüntetve. Csaykowski százados kitüneten képzett, magas méltóságú katona, ki annak idején a sorhadtól lépett át a honvédséghez; városunkhoz családi kötelek is fűzi a közbecsülésben álló Ács családba házasodván. Fogadjon szerencsekíváruatunkat.

— **Novák Ferencz** kir. tanácsost, Gyulafehérvár város polgármesterét abból az alkalmából, hogy Ó Felsége őt a vaskoronarenddel tüntette ki, Csekonicus gróf vörös-kereszt-egyesületi elnök útján Lajos Győző ő kir. fensége is, mint a vörös-kereszt-egyesület legmagasabb védnöke, üdvözölte. Bánffy Dezső miniszterelnök pedig magánlevelben gratulált a kitüntetésnek.

— **Gazdasági előadás Gyulafehérvárrt.** Vasárnap tartotta az alsófehérvármegyei gazd. egylet 4-dik gazd. előadását Gyulafehérvárrt. Előadók voltak: Dr. Szaniszló Albert és Székelyhidyi Viktor. Dr. Szaniszló „A termő földről“ tartott igen érdekes előadást, amelyet mindvégig nagy élvezettel hallgatott a gazdaközönség. Székelyhidyi a „Kisebbségek gazdasági berendezéséről“ tartott előadást, amely gyakorlati előadás igen szépen sikerült. Az előadást circa 50 gazda hallgatta, kiknek nevében Novák kir. tanácsos, polgármester Gyulafehérvár részéről, továbbá a vidékiek nevében Batta alvinczi nagybirtokos mondottak meleg köszönetet egy a gazd. egyletnek, valamint az előadóknak.

— **Gazdasági előadás.** A mai napon tartja az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület ötödik népies téli előadását Balázsfalván. Amint biztos forrásból értesültünk, nagy hallgató közönség lesz jelen egy a magyar, valamint a román gazdaközönség köréből. A gazdasági egyesület megbízásából előadók lesznek dr. Szaniszló Albert, ki a rózsda, üszög és a peronosporáról, továbbá Székelyhidyi Viktor gazd. egyleti titkár, ki a „Hitelszövetkezetek népies ismeretéről“ fog előadást tartani. Az előadásokat román nyelven tolmácsolni fogják dr. Ujlaki Sándor és Nyegrutz Fekete János papnöveldei tanárok. A baláz-

falvi gazd. előadásokról jövő számunkban bővebb értesítéssel fogunk szolgálni érdeklődő gazdaközönségünknek.

— **A Nagyenyedi Könyvnyomda és Papír-áru-gyár r-t.** igazgatósága tudomására adja azon részvényeseknek, kik a teljes névértéket befizették, hogy az igazgatóság határozata szerint kiállított részvényeiket f. hó 13-tól kezdve — az ideiglenes részvény-jegyek becserelése mellett — átvehetik a társulat üzleti irodájában.

— **Pakots József,** lapunk belső dolgozó társa, minden felreértés kikerülése végett annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a múlt számunknak „Levelezés“ rovatában foglalt bali tudósítás alvinczi keltezésével nem az ő tollából eredt.

— **Tanító-egyesületi gyűlés.** Az alsófehérvármegyei tanító-egyesület központi köre f. évi december 16-án délelőtt 9 órakor Csombordon az állami iskola helyiségében rendes köri gyűlést tart. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó, Sebestyén Sándor köri elnöktől. 2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Nyilvános tanítás, tartja: Gagy Ferencz csombordi áll. isk. tanító. Ismerteti az alany és állítmányt. 4. „A család és iskola közötti viszony erkölcsi haszna a népnevelésre.“ Irta és felolvassa: Terebessy István lőrinczrévei áll. isk. tanító. 5. „Az én módszerem.“ Irta és felolvassa: Jászberényi Róbert miriszlói áll. isk. tanító. 6. „Az ismétlő iskola köréből“ vitatott terjeszt elő: Gyenge Imre magyarbeczei áll. isk. tanító. 7. Tisztújítás. 8. Elnöki előterjesztések, esetleges indítványok.

— **Egy önképző-egyesületről.** Alvinczen évekkel ezelőtt egy „Ifjúsági Egylet“ alakult. Ez egyesület a közelmúltban sok sikerült fillér-estélyt és matinéet rendezett s újabban vasárnapként rendez érdekes felolvasásokat és szavazatokat. Múlt vasárnap is igen érdekes programot állított össze. Elsőnek Bardocz Ida szavalt „A jól nevelt leány“ című monologot Pakots Józseftől, melyet csak nem rég mutattunk be mi is olvasóinknak. Második pont egy felolvasás volt Kólozsy Zsemitől; harmadiknak újból egy szavazat következett, melyet Bardocz Sándor adott elő. Igen ügyes volt a Csernauk Teréz felolvasása „A nő a háztartásban“ czímen. Befejezte a sorozatot aztán a Deák Gyula szavallata. A megjelent publikum bőséges tapsokkal jutalmazta a szereplők igekezetét.

— **Rablófogdosás.** Alvincz és Szász-Sebes határában a környékbeli csendőrség a napokban egy 20—25 főre menő rablóbandát fogott össze. A kérekerült jómadarak legnagyobb része veszedelmes lökötő és híres, rég keresett, parázskezü tolvaj; jobbára Hunyadmegyéből valók.

— **A königrázi kudaroz bünbakja.** Neuber altábornagy, ki 1866-ban Benedek törzskarában ezredes volt, a következő érdekes közleményt hozza egy katonai szaklapban: „Közvetlenül a königrázi ütközet után a vezérkar több ezredese, közöttük én és Tegethoff, Olmützből Bécsbe lettünk rendelve, hogy résztvegyünk az Albrecht főherczeg vezetésé alatt a védelem szervezésében. Én éppen John tábornoknál voltam, midőn Albrecht főherczeg belépett. A főherczeg megszólított: „Szeretném véleményét hallani, kit tart ön tulajdonképen főbűnösnek az északi hadsereg szerencsétlenségében?“ Azt feleltem: „Fenség, szerintem az a bűnös, aki Krismanics tábornokot ajánlotta hadműveleti vezetőnek.“ Erre éreztem, hogy John titokban a ruhám ujját meghuzta, de nem tudtam, mit akart ezzel. A főherczeg nagyon kegyvesztetten bocsátott el. Csak ekkor tudtam meg John által, hogy a főherczeg volt az, ki Krismanicsot ajánlotta s e szerint mélyen sértettem őt. Ugy látszik, hogy Albrecht főherczeg ezen jelenetet nem felelte el, mert néhány évvel később, midőn Triesztben dandárook voltam, a főherczeg megszemlelte csapataimat s ez alkalommal egész nyugodtsággal Krismanicsról kezdett beszélni. Többi között azt mondta, hogy annak idején nem jól tettem, hogy Krismanicsot ajánlotta, mert később visszaemlékezett arra, hogy Krismanics 1863-ban, midőn a velencei főkelés elnyomását bízták rá, szintén nem járt el szerencsével.“

— **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a „Nagy Képes Világtörténet“-nek** lapunk mai számában foglalt hirdetésére. A nagyszabású vállalat a legdiszesebb és legtanulságosabb magyar munka lesz. Kiadására az ország két legnagyobb könyvkiadó intézete egyesült: a „Franklin-társulat“ s a „Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság“. Kiállítás és tartalma egyaránt méltó társa a külföldi hasonló vállalatoknak. A mai számunkban foglalt hirdetés az egész vállalat prospectusát adja, a kedvező megszerzési módokat együtt, mely szerint a 12 kötetes nagy művet 1.50 frtos havi részletek mellett bárki könnyen megszerezheti. A hirdetésre ismételt felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Esztendő in
majd előttünk
czali Henrik v
mesterei irnak
erk Irodalmi
a magyar közö
első füzeteket
épen nemzeti
jelenté ez a m
ezek a füzetek
körüli, s nem t
a legbecsebb
s kíséri mind
világgal való
kései gyermek
kor ő még es
aztán egészen
látni, hogy a v
végig az a kis
mert a mi me

A nemzeti
ban is meglát
édes szülőjét,
magyarrá, s a
fogja venni, ho
magyar.

De tájékozta
dr. Marczali H
munka tervrajz
„Szép és k
mely az emberis
Mély értelmű a
kértjében látta
haragja úzte k
még elragadó
hogy az emberi
lanul halad a b
felé. De a törté
legrégibb hagy
inségről szólnak
teljesen igazolv
vesztek el; ne
Észleljük az eg
életjelenségeket
omlani. Bukást
lájuk a helyett
jében és hatása
folytonos hanyat
nem lelünk. A t
míg az emberis
ország esendjét,
a fejlődés szerez
vendjük az e
szemleleten: a
legáltalánosabb
vállalkozhatik.

Lemondáson,
kezdjük. De mi
körünkől mind
elméledés mon
nak, szinte meg
bat ennél alig t
Midőn így sz
zottabban folyta
„Az emberi k
feladatunk. Egy
annyiban érvén
egészre visszah
élete csak anny
lágortörténetek
ményeit, hatását
és az mivel ma
rult, magyaráz
Nem zárja ki
népek művének
egyes embertől
csékely körre va
egész kornak tu
utján általános t
nemzet életéből
lemre vonatkozó
vagy nemzeti m
merlegelése adja
Amit talán a
veszít, azért hó
lyen megjelenik
szigetelt ember
egy láncszem a
nagyobb is csak

Csarnok.

Irodalmi esemény.

(A Nagy Képes Világtörténetről.)

Esztendő munkája lesz, míg teljességében fekszik majd előttünk az a hatalmas munka, melyet dr. Marczali Henrik vezetése alatt a mai történetírás legjobb mesterei írnak, a Franklin Társulat és Révai Testvérek Irodalmi Intézete pedig most kezdi füzetenként a magyar közönség körében terjeszteni. Aki csak az első füzeteket látja, még nem lesz vele tisztában, hogy éppen nemzeti szempontból micsoda korszakos lépést jelent ez a munka a magyar tudományosságunknak, mert ezek a füzetek még ott jarnak az emberiség bölcsője körül, s nem tüntetik fel ennek az új világtörténetnek azt a legbecesebb újítását, hogy nemzeti szemmel kutatja s kísérli mindehhol a magyarság életét, szereplését, a világgal való összeolvadását. A magyar nemzet ugyanis kései gyermek, és öreg népek dőltek már a sírba, mikor ő még csak először látja a napvilágot. De innen aztán egészen új a módszer és az olvasó ámulva fogja látni, hogy a világ nagy koncertjében hogyan rezeg végig az a kis melódia, mely nekünk legbecesebb, mert a mi melódiánk, a mi történetünk.

A nemzeti szem, mely a nagyvilági sokadalomban is meglátja a kis magyarságot, mint gyermek az édes szülőjét, az teszi ezt az új világtörténetet teljesen magyarrá, s a közönség már a munka derekán észre fogja venni, hogy ez az első világtörténet, amely igazán magyar.

De tájékoztatást ad már az első füzet is, amelyben dr. Marczali Henrik becses előszava így vázolja a munka tervrajzát:

„Szép és költői volt a klasszikus világ felfogása, mely az emberiség bölcsője köré helyezte az aranykort. Mely értelmű a bibliai hagyomány, mely a paradicsom kertjében látta az első emberpár hazáját, honnét Isten haragja űzte ki és tette „a munkás világ bele“. Talán még elragadóbb a múlt század bölcselkedőinek álma, hogy az emberiség a felvilágosodás útján ellenállhatatlanul halad a boldogság és tökéletesedés magasztos ceféljé felé. De a történetírás hiába keresi az Édent a földön: legregibb hagyományaink is háborúról, pusztulásról, inasról szólnak. A haladás végtelenségét sem látja teljesen igazolva. Nagy, a miénkhez hasonló kultúrák veszttek el; nem mindig volt a jobb az erősebb is. Észleljük az egyes nemzetekben felmerülő, erőre jutó életjelenségeket, látjuk őket küzdeni, győzni, majd elomlani. Bukásuk okait megtaláljuk magukban, megtaláljuk a helyettük felülkerekedő eszmék nagyobb erejében és hatásában. De oly határozott elvet, mely akár folytonos hanyatlást, akár folytonos emelkedést jelölne, nem lelünk. A történet lényege a küzdelem, a változás; míg az emberiség él, épp oly kevéssé ismerheti a muenyország esendjét, mint a sír nyugalmát. Értjük be azért a fejlődés szerényebb nevével, vizsgáljuk a tényeket, örvendjünk az emberi lélek sokféle tevékenységének szemléletén: a legrejtettebb okok, a legmélyebb és legáltalánosabb törvények felderítésére tudomány nem vállalkozhatik.

Lemondáson, gyengeségünk fájdalmas beismerésén kezdjük. De midőn szűkebbre vontuk a határt, kizárva körünkbelől mindazt, amire csak a vallás vagy az elvont elmékedés mondhat kész feleletet, még mindig óriásnak szinte megdöbbentőnek látszik feladatunk. Nagyobbat ennél alig tűzhet maga elé az emberi elme.“

Midőn így szűkebbre vonta a határt, sokkal határozottabban folytatja:

„Az emberi közösség élete az, melynek megismerése feladatunk. Egyének, rendek, sőt nemzetek is csak annyiban érvényesülnek, amennyiben munkájuk az egészre visszaható. Egy embernek vagy nemzetnek élete csak annyiban történet, amennyiben része a világtörténetnek. Magában, külön állítva érthetetlen, előzményeit, hatását csak az egésznek reá való befolyása és az mivel munkájával az egésznek fejlődéséhez járult, magyarázhatja meg.

Nem zárja ki ez a felfogás az egyesek, osztályok és népek művének méltánylását. Minden, ami történet, egyes embertől indul ki, mindennek előbb aránylag csekély köre van hatása, csak aztán szövídik be az egész kornak tudatába és válik küzdelem és átalakulás útján általános történeti ténynyé. Ami az egyén vagy nemzet életéből nem az ilyen munkára vagy küzdelemre vonatkozó, az nem is történet. Minden személyes vagy nemzeti munkának az általánosra való hatásának mérlegelése adja meg perspektíváját, igazi értékét. Amit talál: a megszorítás által egyes vonásokból veszt, azért bő kárpótlást nyújt a szintérek, amelyen megjelenik és működik, óriási nagysága. Elszigetelt ember vagy állam nincs: minden csak egy-egy láncszem az események végtelen sorában. A legnagyobb is csak a közönség körében érvényesülhet, és

a legkisebbnek törekvése és munkája is hozzájárul az általános fejlődés művéhez.

Közelebb jutottunk problémánkhoz. Vezetőnk tehát nem lehet egyéniség, bármint kiváló az, meg csak nemzet vagy állam sem, bármint hatalmas részt szabtak maguknak a történet körében. Irányukat azok az eszmék állapítják meg, melyek a történet körében felmerülnek, mozgást, küzdelemet, változást idézve elő. Nem maguk az eszmék, hanem megvalósulásuk előbb csekély körben, aztán általános hatással azon szándékkal, hogy állandók, maradandók legyenek: intézmények által. Midőn az eszme valamely politikai társadalom, vagy gazdasági szükségéből megszületik, magán viseli eredetének, születésének helyegét, nem elvont, hanem bizonyos tényleges feltételek közt jött létre és megtestesülése, állandó-ítása soha sem megy végbe anélkül, hogy az illető körök a maguk felfogásához, saját viszonyaikhoz és gondolkodási módjukhoz ne szabnák. Az általánosnak és részletnek ez a folytonos érintkezése a történet műhelyének legszebb, legtarkabb szövődése. Ismétlés, egyformaság nem fordulhat elő benne; minden elő, történeti egység a leghatalmasabb külső befolyással szemben is megtartja egyéniségét. Mint a napugár, mely egyformán világítja be a földet, de különböző színekben verődik vissza a tárgyak minősége szerint, melyekhez ért.

Ebből következik aztán, hogy általánosításnak, állandó típusok alkotásának a történetben nincs helye. A legáltalánosabb szempontok kitézése mellett is megtartja jogát az egyes tény, a történeti ismeretnek részlete. Ugy, amint az eszmék hiánya leleltelenné teszi az előadást, ugy homályossá és ingadozóvá válik az, ha az egyes tény tisztázva, külön tartva nincs, hanem önállóság nélkül olvad be a hasonlításoknak ködös, zürzavaros tengerébe. Ezért az általános eszméket kereső, az egyes jelentéseket összefűző elmékedés mellett egyenrangú tényező gyanánt lép fel, a részletekbe ment, egész az aprólékoságig boncoló történeti kritika. Mit is érne az olyan okoskodás, amelynek alapjául szolgáló tények nem teljesen igazak?

De van-e egyáltalában történeti tudomány? Nem tapasztalhatjuk-e napról-napra, hogy a legegyszerűbb, mindennapos tényeket annyiféle árnyalattal adják elénk, hogy még a résztvevőnek is bajos tudnia a teljes igazságot? Nem tudjuk-e, hogy amit évszázadokon át ajtatott hittelt környezett nemzeteknek, korszakoknak hagyomány, azt mesének, igen csekély történeti alkotó részeket magában foglaló mondának mutatja ki a tudományos megrostálás? Nem mondták-e az igazság némi látszatával fable convencio-nek az egész megirt történetet? Hol keressük tehát a tudományos meggyőződésnek és a jogosult kételkedésnek határát?

Valójában ugy áll a dolog, hogy amihet kétség fer, annak édes-keves köze van az előadó történethez.

A történelmi kritika szétszötte, különböző korokban létesült alkotóeszközre bontotta azt a könyvet, melynek betűjét szent igazság gyanánt tisztelt a népek nagy része: a bibliát. De mi benne igazán történeti, a profétái lélek ihletése, az egyisten-uralom megalapítása a földön, az igaz és szilárd marad, mint a kőszikla. Milyen keveset fogadunk már el abból, mit Livius Róma keletkezéséről és növekedéséről mesél! De bármint kétesek is az egyes nevek és számok, Róma politikai és katonai, jogi és gazdasági világalalma megdöntetlen tény marad. Minő sivár és üres a középkor első századainak reánk maradt történelmi irodalma, mennyi kétség fér minden adatához. De azért a modern népek meglepedése, állami szervezkedése végbe ment, és ami azon sötét századokantörtént, annak mai napig is érezhető a hatása.

Igy, egy más szempontból nézve is, azon eredményre utunk, hogy a történet anyagát elsősorban az eszmékben és azokat megvalósító intézményekben keressük, ne pedig egyes személyekben, vagy egyes intézményekben.

Mi, akik láttuk, mennyire váltja be a Nagy Képes Világtörténet ezt a mélyeséges programot, elárulhatjuk, hogy modernebb és teljesebb világtörténete még nem volt a világ egyetlen nemzetének sem, mint ez lesz. Világosság, teljesség, érdekesség, ezek az irányadó momentumok az előadásban, s mintha a tudományos czélt a művészet még inkább elő akarna segíteni, az illusztrációknak igazán kimeríthetetlen bősége tarkítja az elmondott eseményeket. S ezek nem a sablonos megszokott illusztrációk. Nem azok az elképzelt, hazug képek, amelyekben több a fantázia, mint az igazság és szépség, hanem csupa olyan művészi reprodukció, mely az egykoru emlékeket, a világ összes muzeumaiban szétszört történeti ereklyéket hozza az olvasó szeme elé. Valóságga! ugy van, hogy a historikus elbeszélését olvassa, elvonul az olvasó szeme előtt a világ minden muzeuma, s a kellő helyen megmutatja mindazokat a csodás ereklyéket, melyek abból az időből írásban, képpben vagy kőben ránk maradtak. Soha szebb és tel-

jesebb galéria nem kínálta még a látványosságait publikumnak, mint a Nagy Képes Világtörténet képgyűjteménye. Az embernek a történet olvasása közben az az érzése támad, hogy átálmódja magában az egész világ életét és újra látja mind azt a csodát, amit elmúlt és új világon kultúrája megteremtett.

Aki ezt a Nagy Képes Világtörténetet könyvtárába iktatja, mintha egy muzeumot viene a házába. S olyan csodás muzeumot, amelyben a képek és tárgyak maguk is ékesen beszélnek, s azonfelül a tudomány legjobb mesterei a legteljesebb kommentárt adják melléjük. Gyönyörűsége lesz a szemének, gazdagodása az elméjének. A legigazibb házi kincs.

Szerkesztői izenetek.

Érdeklődő, Nagy-Enyed. A műkedvelő társulatnak tényleg két művezető igazgatója van: dr. Boez József és dr. Ebergényi Sándor. Könyvtárosa: dr. Gyarmathy Ernő.

X. Y. Aranyos-Gyeres. Gróf Bethlen Bálint. **Tanúgybarát, Abrudbánya.** Czikke nem közölhető. **Vitális, Zalatna.** Az utolsó a névjegyzékben 165 frt 50 kr adót fizet. Első vitális — mint ezt már lapunkban közöltük — gróf Majláth Gusztáv erdélyi román, kath. püspök.

Előfizető, Gyulafehérvár. E hónap végén minden bizonyítványt. **Hírlapolvasó, M. Ujvár.** A kérdéses lapot Pap Miklós alapította a 70-es években, most Deák Albert a szerkesztője. Forduljon levélben hozzá: szívesen ad felvilágosítást.

Riporter, Nagy-Enyed. Kérdészet munkatársunk — sajnos — már régen fekszik nagy betegesen szülői házában. Helyettesítőről kellően van gondoskodva.

Bányász, Verespatak. Nem tudunk az egész dologról semmit.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Örök áron eladó
a vasúti állomással szemben
a „Bógáncsosba“ nevezendő
határon 2 hold 943 ööl területű
jellemű
törökbuza-föld.
Értekezhetni: Magyar-utca
43. sz. alatt.
163153-3

Kérje
The Continental
a Bodega Company
oilághírű spanyol és portugál
borait
Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.
Kaphatók az összes finomabb
fűszer és csemege kereskedés-
sekben, valamint poharanként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.
Saját fiók: **Budapest**
csakis: **IV. Kossuth-Lajos és Ujvidék utca**
sarkán a Góly-Castrol szemben.

1627 17 20

Sz. 3927-898. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság által Ávrán Andreinek Kriszta Luka elleni végrehajtási ügyében végrehajtó kérelmére a végrehajtási árverés 19 frt 40 kr tőke, 69 frt 74 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 5 frt 25 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szándékosan a havasgyógyi 79. sz. tjkben A + 1. 10. 11. rend sz. ingatlanaira 420 frt, ugy a havasgyógyi 81 sz. tjkben A + 1. r. sz. alatti ingatlanbóli ed jutalekára, illetve az egész ingatlanra 44 frt, összesen 464 frt megállapított kiküldési árban elrendeltetett. Az árverés 1899. évi január hó 14-ik napján d. e. 10 órákor Havasgyógy községben fog megtartatni. Árverezni szándékosok, végrehajtó kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óradéktépes értékpapírral letenni. Vevő köteles a vételárat az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 45 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamattal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóságnál és Havasgyógy köz-eg. előjáróságánál tekinthetők meg.
Az elrendelt árverés a fentiekkeljében feljegyeztetni, végre az árverési hirdetmény törvényszabta módon közzététetni rendeltetett. Miről érdekeltek értesítetnek.
A kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóságtól Nagy-Enyed, 1898. október hó 16. án.

A kir. járásbíró hivatalos távollétében.

Vincenti,
kir. aljárásbíró.

1643 1-1

680-1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a m.újvári kir. járásbírósnak 1897. évi 5332. sz. végzése folytán dr. Jeney Elek ügyvéd által képviselt Farkas Sámuel felperes részére ekelesi Munteán Manaszia és tarsa alperes ellen 60 frt követelés jár, amely elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől letoglatott és 326 frtra becsült ingóságokra a m.újvári kir. járásbírósnak V. 2761. 898. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és feltételek közzétételére erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, az árverésnek O-Tordos község határára a szárazvannal végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása

határidőül 1898. évi december hó 17-ik napján délelőtt 11 órája kitűzték, amikor a bíróság lefoglatott csűr és pajta, 2 loszeker, 4 ló, 1 óska rosta, oséplő gép, 1 malacz és 4 szuszék a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részül-re a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.
Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi december hó 1. napján.

Dergán János,
kir. bírósi végrehajtó.

1647 1-1

3929 - 898. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság által Tolska Jóna a Todorának Popa Szimeon a Gligore elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kerelmére a végrehajtási árverés 10 frt 30 kr tőke, 10 frt 30 kr végrehajtási már megállapított, valamint 3 frt 1 kr árverési hirdetményi, jelenlegi 4 frt 15 kr és a még felmerülő

költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedőnek a felgyógyi 752 sz. tjkvben A + 1-4. rend sz. alatti fekvőre 242 frt, a felgyógyi 747 sz. tjkvben A + 1 r. sz. ingatlanok felére 160 frt, a 748. sz. tjkv. A + 1. 2. r. sz. fekvő felére 14 frt és a felgyógyi 749 sz. tjkvben A + 1. r. sz. ingatlan felére 129 frt; a 748. 749. és 747. sz. tjkvben felvett egész ingatlanokra 545 frt megállapított kiküldött árban elrendeltetett.

Az árverés 1898. évi január hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Fel-Gyógy községben fog megtartatni.
Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingathatóságok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre váltva után 3 egyenlő részletben 15, 30, 45 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamattal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóságnál és Fel-Gyógy község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fent irrt tjkgyőzkönyvben feljegyezni, végre az árverési hirdetmény törvényszabta módon közzé tétetni rendeltetett. Miről érdekeltek értesítetnek.

A kir. járásbírósnak telekkönyvi hatóságtól Nagy-Enyed, 1898. október 16. án.

Vincenti,
kir. aljáró.

1642 1-1

Előfizetési felhelyben hához hordva postán küldve
Egész évre . . . . .
Fél évre . . . . .
Negyedévre . . . . .

Hirdetések

centiméterenként 3
dők és gyárosok külön
ben részeseim

Bélyegdíj 30 kr

Nyílt tér sora

Me

Elő

„KÖZV”

Alkotmányos élet e küzdelemben születet, a jogérzet, a magyar nemzetünk, hogy e küzdelem, melyet egyes alatt vívnak megberiség magasztos gyarországnagy jönek. Mi híven ragaszkodunk az alkotmányosság zafias jogérzetet, sége folytán diad gyászemlékü csapd

E küzdelem idején derék hazafit. Nyílt a fölött, ami káros oly törekvéseket pá az igazság s a val tászkörünkben mind alkalmas lehet arra, mellett látol tartj annak vészes követ

Bizonyára egy v lehet hatásának en hogy kitartó, bec felmutatni a mult fia érzelmi társad törekvésünk jövőbe partolására kérjük Nagy-Enyed, 1898. A „Köz” Dr. Magyar Károly

Egy évre

Felére

Negyedévre

Az előfizetési pe

küldendők.

Utról

- A

Tisztelt olvasó! megköszönöm, mielőtt megrovást, hogy hát bizony én is el nem lennék foglapt, kántor, gond gazdász stb. vagyok ilyen töredékeny es Most azonban jömiről, ami közérdelet lehet írni. Az az ő privát dolga, Gézát megválasztott mánypartiaké. Ez Már pedig, hogy kö azt is azonnal bebi „ropogós” malacpéményre” a „hig” tön kitor az ellenzészér a fellíterest a

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR
közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegdallal.

Megjelenik tizenkét kötetben
famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.
Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával
8 frt.
Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is
240 füzetben.
Több füzet semmikép sem lesz.
Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.
Egy-egy füzet ára 30 kr.
A füzetes kiadáshoz díszes kötet táblák szállítatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

- a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.
- b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával
  - a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
  - b) havi 1 frt 50 kros részlelfizetésre.

*
A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alulirt kiadóhoz intézendők.
*
Tájékoztató képes prospektust
mutatványfüzetet
ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala
Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet czéjja.
Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Terveben, czéjében, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.
A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez.
Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.
A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemlékekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk mind-nem műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.
A mű kiadására egyesít két könyvkiadó intézetet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek
irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

1641 2-0

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Mint több legelőnyösebben ismert magyar öntöttvas-kályha-gyárnak bizományosa, ajánlok öntöttvas-fűtőket eredeti gyári áron 3-140 o. é. frtig, főző tűzhelyeket 5-40 o. é. frtig, bádóg takaréktűzhelyeket 5-40 o. é. frtig, fűtőcsöveket, platteneket legolcsóbban.

Nagy választékban **asztali, szalon- és éjjeli lámpákat**, minden képzelhető **olcsó** áron, valódi **császár-olajat** és tisztított **amerikai petroleumot**, melyek **égő gyufától** sem robbannak fel.

Friss töltésű savanyúvizek mindig raktáron vannak.

Borszéki, Salvator, Előpataki,
Karlsbadi, Giesshübli, Marienbadi,
Valódi **Nieder-Selters, Rákóczi keserűviz,**
Magyar **Margit**

Mint a hírneves budapesti Dietrich cég bizományosa, van szerencsém tudatni, hogy minden fajta rumok **brazíliai, jamaikai**, ugy szintén **Arrac de Batavia**, valódi francia és belföldi cognak, minden fajta theák megérkeztek s eredeti gyári áron nálam kaphatók.

Teljes tisztelettel **BISZTRITSÁNY LAJOS.**

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztritsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cementet

küldtünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány

felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget. Tisztelettel

BEOCSINI CZEMENT UNIÓ.

Küldtünk jó ízű cuba-kávé kilója 150, 2-210.

Az őszi évadra legelőnyösebben ismert **Dietrich és fia** czégtől nagy mennyiségű **kitünő Brazíliai és Jamaika rumok** megérkeztek, ugyszintén **kitünő Karaván és Király teák**, mint bizományi raktáronál, legolcsóbban kaphatók.

A leghiresebb gőzmalmi liszteket leszállított áron ajánlom.

0	2	4	5	7	7/A
18	17	15	14	11	10

Ingyen élesztő!!!
5 kiló liszt vételnél a hozzá szükséges legjobb élesztőt **ingyen** szolgálom.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdi-nyát és orosz halakat** jutányosan ajánlok. Teljes tisztelettel

1945 43-52

Bisztritsány Lajos.

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.